

## **Overweging 15 januari 2023 – Tweede Zondag door het jaar Dominicuskerk, Utrecht**

*Johannes 1, 29-34*

### **Een licht voor de volken.**

Welke betekenis heeft dit verhaal voor ons, of had het in de tijd dat het plaatsvond?  
Wat kunnen we ervan leren?

Afgelopen week stond de Watersnoodramp al in de belangstelling: het is immers op 31 januari zeventig jaar geleden dat de ramp plaatsvond.

Achttienhonderdzesendertig mensen vonden de dood in die vreselijke nacht en daarna, tienduizenden dieren ook, en was zeer veel schade en zeer veel angst voor herhaling. We leken veilig nadat de Deltawerken klaar waren. We weten inmiddels beter.

In de aanloop naar de herdenking worden weer veel verhalen verteld. Al die jaren, maar ook nu, na zeventig jaar, blijven herinneringen verteld worden. Men realiseert zich vandaag de dag dat de mensen die de ramp meemaakten, het nog nèt kunnen vertellen, voordat zij dit niet meer kunnen. Het museum bij Ouwkerk krijgt geregeld tastbare herinneringen van vroegere slachtoffers of hun naasten. Afgelopen week nog: iemand bracht een psalmenboekje dat was gevonden in de hand van een verdronken twaalfjarig meisje. En al die tijd was dat boekje als een kostbaar kleinood bewaard gebleven bij nabestaanden. Het blijkt belangrijk herinneringen op te halen, te herhalen en vast te leggen. Hiermee kunnen mensen hun leed vormgeven, een plek geven, gehoor krijgen, hun rouw een beetje laten slijten. Maar wat is het moeilijk om verdriet in woorden te vangen.

En als je ouders zijn overleden denk je af en toe: hoe zat het ook alweer? Moeder of vader vertelde vaak over de oorlog, maar eigenlijk wilde ik het niet horen. Tja, de oorlog was zo ver weg, vroegere tijden zijn immers ouderwets, we leven nu! We kunnen leed moeilijk overnemen, alsof we die herinneringen niet samen kunnen vasthouden...

Iets soortgelijks las ik deze week in *Puur natuur*, het tijdschrift van Natuurmonumenten: we blijken moeilijk te kunnen opsommen welke planten en dieren we vroeger wel zagen maar nu niet meer. Tja, de dinosaurus komt in ons op, maar de verdwenen vlinders en vogels zijn al lastiger om in onze herinnering te halen. De bioloog die dit artikel schreef signaleerde dat generaties moeilijk in staat zijn een tijdsbeeld vast te houden. Alsof iedere generatie vanaf een zeker nulpunt begint, en zich bovendien niet zoveel aantrekt van de vorige generatie. We kunnen moeilijk leren van de mensen voor ons. De bioloog suggereerde dat we veel meer ons best zouden kunnen doen, in dit geval om de bijna uitgestorven planten en dieren te redden van uitsterven. Hij schreef: 'We moeten de lat hoger leggen. Het verleden reconstrueren kan niet. We kunnen ons wel laten inspireren door informatie uit het verleden.'

Deze ervaringen, de verhalen van de Watersnoodramp en het lezen van het natuurtijdschrift hielden me bezig toen ik me voorbereidde op deze overweging. Wat willen we met het verhaal van Johannes? Herinneringen ophalen? Een verhaal

reconstrueren? Iets doorvertellen? De toekomst ermee maken? En welke lat moeten we dan hoger leggen als het om óns leven gaat?

Johannes doopte met water. Hij wist dat hij iets nieuws ging brengen: de mogelijkheid van mensen om tot bekering te komen, om hun zonden te erkennen en een plek te geven, zodat mensen weer tot hun innerlijke schat konden komen. Ook toen waren de dagen donker en vol onzekerheid. Men leefde in permanente staat van oorlog, er was veel ellende, maar ook veel grensvervaging in allerlei gedrag. Mensen konden hun eigen innerlijk kompas moeilijk volgen.

En dan roepen de priesters en Levieten Johannes op om te verklaren wat dit alles te betekenen heeft: is hij soms de Messias, de Profeet, Elia? Laat maar eens horen of jij de geschiedenis wel kent, de verhalen van onze voorvaders, van Abraham, Isaak en Jacob, van koning David en van die vreemde Elia.

Maar Johannes laat zich niet vangen, doet geen moeite de geschiedenis te reconstrueren. Nee, hij weet dat niet hij, maar Die na hem komt, degene is die de zonde van de wereld op zich zal nemen. Johannes weet dat er iemand komt die belangrijker is: 'Ik ben het niet eens waard om de riemen van mijn sandalen los te maken.' Johannes is wegbereider voor de echte Verlosser.

En Johannes getuigt van de bijzondere doop van Jezus:  
'Ik heb gezien hoe de Geest  
als een duif uit de hemel neerdaalde en op Hem bleef rusten.

....

En dan legt Johannes de hoogste lat: 'Als je ziet dat de Geest op iemand neerdaalt en op Hem blijft rusten, dan weet je: Hij is degene die doopt in heilige Geest. Ik heb het gezien, en mijn getuigenis luidt: dit is de Zoon van God.'

Het is een oproep om weer te leren zien, horen, waarnemen: als je ziet dat iemand de ware geest heeft, dan is die mens een kind van God. Dat kunnen we onze kinderen en de generatie na ons wel leren: zie, hoor, ervaar ieder mens. Ieder mens is immers een kind van God.

Laten we de lat hoog leggen en open staan om bij iedere mens met zijn eigen ervaringen, ons te laten inspireren door het verleden.

Dan zal er een nieuwe wereld komen, een licht onder de volken.

Dat het zo mag zijn.

Annemarie Reinders